

Nuorten osallisuus Kainuun
maakuntaohjelman ja -suunnitelman
laatimisprosessissa

**Mun tulevaisuus Kainuussa
-osallisuustyö**

KAINUUN LIITTO

Sisällysluettelo

<i>Työn tausta</i>	4
<i>Kainuun Tulevaisuuskeskustelut</i>	5
Nuorten taustat ja koulutusalat	5
Tulevaisuus Kainuussa	5
Kainuu asuinmaakuntana	5
Tulevaisuuden skenaariot	7
Etätyö Kainuun valttikorttina.....	7
Koulutuksen kehittäminen	7
Matkailu	7
Kestävä kehitys.....	7
<i>Mun tulevaisuus Kainuussa -verkkokysely</i>	8
Taustatiedot	8
Kokonaisjakaumat (perusraportti)	11
Suhtaudun tulevaisuuteeni... ..	11
Missä haluaisit asua tulevaisuudessa?	11
Onko asuinpaikkakuntasi nuorilla mielestäsi riittävästi vaikutusmahdollisuuksia?	12
Mikä saisi sinut kiinnostumaan tai osallistumaan Kainuun kehittämiseen?.....	12

Työn tausta

Mun tulevaisuus Kainuussa -osallisuustyön tavoitteena on saada nuoret osaksi valmisteluprosessia aidosti ja vaikuttavasti. E2 Tutkimus on suunnitellut ja fasilitoinut nuorten osallistamisen päivitysprosessiin Kainuun liiton toimeksiannosta. Samalla osallisuustyössä kehitetään uusia osallistamisen ja kuulemisen tapoja. Kohdejoukkona ovat 15–29-vuotiaat nuoret ja nuoret aikuiset. Työ ajoittuu vuodelle 2025. Tässä raportissa esitetään työn tulokset 11.9.2025 mukaisesti.

Osallistamisen tavoitteena on paitsi kuulla nuoria myös lisätä Kainuun kiinnostavuutta ja vetovoimaa nuorten silmissä. Kainuu haluaa olla maakunta, jossa nuorten ääni kuuluu.

Osallisuustyön vaiheet:

1. Kainuun tulevaisuuskeskustelut

Kainuun tulevaisuuskeskustelussa nuoret keskustelevat Kainuun tulevaisuuskuvista tai –skenaarioista: Millainen on nuorten näköinen Kainuu tulevaisuudessa? Mitä tulisi tehdä, jotta entistä useampi nuori valitsisi Kainuun tulevaisuuden asuinmaakunnakseen? Syötteinä keskusteluille käytetään E2 Tutkimuksen [selvitystä hyvän elämän edellytyksistä Itä-Suomessa](#) sekä maakuntaohjelmatyön senhetkistä luonnosmateriaalia. Nuoret voivat myös vapaasti itse tuoda esiin ajatuksia ja ideoita Kainuun kehittämiseksi. Tulevaisuuskeskusteluja vetävät E2 Tutkimuksen nuoret asiantuntijat. Keskusteluiden pohjalta saadaan syötteet nuorten laajempaa osallistamista varten.

2. Laaja osallistaminen: 3 menetelmää

Kainuulaisia nuoria pyritään kuulemaan laajasti. Jotta ohjelmatyöhön voitaisiin osallistaa eri taustaisia ja ikäisiä nuoria, työssä voidaan hyödyntää erilaisia kuulemisen tapoja, kuten verkkokyselyä, This or that –vaikuttajan varttia (yhteistyössä opettajien kanssa) sekä vapaamuotoisempaa kuvakampanjaa. Tavoitteena on tarjota jokaiselle nuorelle mieluisa tapa kertoa mielipiteensä. Verkkokysely osoittautui lopulta parhaaksi tavaksi tavoittaa kainuulaisia nuoria.

3. Vuorovaikutus sidosryhmien kanssa, vaikuttavuuden varmistaminen

Nuorten kuuleminen ei riitä, vaan osallisuuden kokemus syntyy vaikuttavuudesta. E2 Tutkimus kokoaa Kainuun liitolle nuorten ajatuksia hyödynnettäväksi maakuntaohjelman ja -suunnitelman laatimisprosessissa. Aineiston pohjalta suunnitellaan myös podcast-jakso yhteistyössä Kainuun liiton kanssa. Tavoitteena on aito vuoropuhelu ja vuorovaikutus sidosryhmien kanssa sekä nuorten osallisuuden kokemuksen lunastaminen. Samalla saadaan herätettyä nuorten kiinnostusta päätöksentekoon ja Kainuun kehittämiseen.

4. Raportointi: nuorten sanoitus esiin

Työssä osallistetaan nuoria, jotta heidän äänensä kuuluu tulevassa maakuntaohjelmassa ja –suunnitelmassa. Monikanavainen aineistonkeruu tuottaa rikkaan aineiston nuorten ajattelusta Kainuussa. Osallisuustyöstä tuotetaan loppuraportti, jota moni muukin toimija voi hyödyntää toiminnassaan.

Kainuun Tulevaisuuskeskustelut

Kainuun tulevaisuuskeskusteluiden tavoitteena oli kartoittaa nuorten ajatuksia ja näkemyksiä Kainuun alueen elinvoimaisuudesta, vetovoimatekijöistä ja kehittämismahdollisuuksista. Keskustelut käytiin eri ajankohtina helmikuussa 2025, ja niihin osallistuivat Kainuun alueen nuoret sekä nuorten kanssa työskentelevät ammattilaiset. Keskusteluiden yhteenveto (aineistoa on hyödynnetty verkkokyselyn suunnittelussa) on esitetty seuraavassa.

Nuorten taustat ja koulutusalat

Tulevaisuuskeskusteluihin osallistui yhteensä 30 nuorta ja 3 nuorten parissa työskentelevää aikuista. Keskusteluihin osallistui opiskelijoita, jotka edustivat monipuolisesti eri ammatillisia aloja, kuten sähkö- ja automaatioalaa, turvallisuusalaa sekä ravintola-alaa. Lisäksi keskusteluihin osallistui yläkoululaisia, lukiolaisia sekä yksi ammattikorkeakoulun opiskelija. Suurin osa osallistujista oli kotoisin Kainuusta, mutta mukana oli myös nuoria, jotka olivat muuttaneet alueelle opiskelemaan. Keskusteluihin osallistui nuorten lisäksi myös yksi opettaja ja kaksi nuorten parissa työskentelevää henkilöä.

Tulevaisuus Kainuussa

Useimmat osallistujat ilmaisivat halunsa muuttaa pois Kainuusta valmistumisen jälkeen, koska he halusivat isommalle paikkakunnalle. Erityisesti ammattikoulussa opiskelevat kuitenkin ajattelivat, että oman tulevaisuuden voisi rakentaa Kainuuseen, mikäli töitä löytyy. Esimerkiksi eräs opiskelija totesi: ”Se vähän riippuu --, vaikka ei löytyisikään töitä. Mutta sitten jos löytyisi naapuripitäjästä, niin välimatkasta riippuu sitten kanssa.”

Sellaiset nuoret, jotka ovat suunnitelleet esimerkiksi yläkoulun tai lukion jälkeisiä opintoja kertovat, että heidän on muutettava, jos haluavat opiskella jotain tiettyä alaa tai tietyssä oppilaitoksessa. Osa nuorista on löytänyt itselleen sopivan koulutusalan Kainuusta eikä harkitse poismuuttoa.

Yksi nuori kertoi kokeneensa kiusaamista ja haluavansa vaihtaa maisemaa: ”Meitä on kiusattu - - täällä. Haluan vaan vaihtaa vähän maisemaa ja ei oikein enää huvita täällä olla.”

Osalle nuorista tulevaisuuden suunnitelmat ovat vielä hyvinkin auki. Yksi nuori toteaa, että ”en tiedä mitään [tulevaisuudesta]. En ole miettinyt - että ei. Ei vielä silleen varmasti tiedossa, kun ei edes varmasti tiedä että mitä tekee huomenna, niin en tiedä mitä teen tulevaisuudessa.”

Kainuu asuinmaakuntana

Vaikka keskusteluissa arvioitiin Kainuuta, nuorten ajatukset suuntautuivat monesti omaan kokemuksen kautta omaan asuinpaikkakuntaan. Kainuu miellettiin oman asuinseudun kautta.

Monet osallistujista olivat syntyjään Kajaanista, mutta kokivat siitä huolimatta asuvansa ”pienellä paikkakunnalla”. Pienellä paikkakunnalla kasvaminen koettiin sekä hyväksi että huonoksi asiaksi. Yhtäältä tiiviistä yhteisöstä saa turvaa. Toisaalta osa nuorista koki ahdistavaksi sen, että kaikki tuntuvat tuntevan toisensa ja tietävät toistensa asiat.

Moni osallistuja kertoi myös kokemuksiinsa Kajaanin pienemmistä paikkakunnista tai kylästä. Siellä tiiviit yhteisöt saavat monelta osin samanlaista palautetta: niissä on hyvät ja huonot puolensa. Eräs opiskelija kuvasi tätä osuvasti: "[Täällä] tuntee joka ikisen vastaantulijan naamassa tai vähintään autosta". Toinen nuori kertoo halustaan asua eri paikkakunnalla ja työskennellä toisella, jottei työ ja yksityiselämä sekoittuisi liikaa.

Osa nuorista koki pikkupaikkakuntaisuuden vaikuttavan myös seurustelusuhteiden muodostukseen. Osa ei halunnut etsiä kumppania samalta paikkakunnalta, koska "kun ne [potentiaaliset seurustelukumppanit] tunsin kaikki niin entuudestaan aika pitkälti niin - tai sitten ne oli kavereita keskenään tai sitten oli jotain sukua mulle".

Kokemus pienestä paikkakunnasta oli monelle hyvin myönteinen. Eräs osallistuja paaluttaa pienen kylän eduksi sen, että kaikki tuntevat toisensa: "Musta tuntuu, että siellä [pienessä kylässä] pystyy paremmin olla oma itsensä, kun esimerkiksi just Kajaanissa. -- Kajaanissa ehkä täällä ajattelee, että on enemmän niin kun katseita, jotka sitten katsoo niin pitää vähän niin kun olla esimerkkinä ja olla - paremmin käyttäytyä, että ei tule mitään katseita tai että ei aleta haukkumaan. Mutta tuolla pienemmällä kylällä niin siellä pystyy enemmän olla kuin kaikki kuitenkin tuntee sut".

Tiiviin yhteisön nähdään luovan turvaa, mutta toisaalta se voi myös aiheuttaa yksinäisyyttä, jos ei sopeudu yhteisöön. Eräs nuori ajatteli, että Kainuu on homofobinen ja rasistinen, mikä vaikeuttaa omana itsenä olemista. Hän kertoo, että syrjintä on hänen mielestään yleistä ja ettei hän esimerkiksi itse voi olla täysin oma itsensä. Nuoret kuitenkin pääasiassa painottavat, että omana itsenä oleminen on mahdollista Kainuussa siinä missä muuallakin, kuten eräs nuori ilmaisi: "Mä itse en näe, että se on välttämättä paikkakunnasta kiinni, vaan ehkä lähinnä, että millaisia ihmisiä siellä on ja keneen tutustut".

Nuoret pitävät Kainuuta turvallisena paikkana, jossa voi liikkua myöhään illalla yksin. Luonnonläheisyys ja rauhallisuus tulevat esiin kaikissa keskusteluissa, ja niitä arvostetaan. Moni nuori on varsin tyytyväinen siihen, millaista tekemistä ja kokemuksia Kainuu tarjoaa. Esimerkkejä esitettiin erilaisista kylätapahtumista, kuten Kajaanin markkinakadusta ja Paltamon jääratakisoista sekä Kuhakunkut-tapahtumasta. Myös liikuntapaikat, harrastusmahdollisuudet ja esimerkiksi kansalaisopistot saavat kiitosta. Nuoret ajattelivat myös, että erilaisiin asioihin pääsee helposti mukaan: "jos järjestää jotain niin jos haluat siihen päästä, niin se on melkein 100 prosenttisen [varmaa]".

Monet nuoret kuitenkin kokevat, että Kainuussa pitäisi järjestää enemmän tekemistä, tapahtumia ja kohtaamista nuorille. Erilaisten tapahtumien ja yhteisen tekemisen kautta myös muualta muuttaneiden olisi helpompi tutustua uusiin ihmisiin. Nuorista itsestään löytyisi esimerkiksi talkoohenkeä järjestämiseen. Osa koki, että Kainuussa olisi tekemistä ja tapahtumia, mutta nuoret eivät aina ole niistä tietoisia.

Nuorten kanssa työskentelevä henkilö kertoi, että monet nuoret kokevat Kainuun koulutusmahdollisuuksien puutteen ongelmaksi. Hän mainitsi, että erityisesti lukion päättävät nuoret kokevat, että Kainuussa ei ole tarpeeksi kolmannen asteen koulutusmahdollisuuksia, mikä pakottaa heidät muuttamaan muualle. Hän myös kertoo, että monella pienen paikkakunnan nuorella ei ole riittäviä valmiuksia muuttaa pienestä kylästä suureen kaupunkiin toiseen asteen opintojen perässä. Yläasteikäisiltä vaaditaan paljon rohkeutta ja kykyä ottaa kokonaisvaltaisesti vastuuta omasta elämästä, jos he haluavat muuttaa opintojen perässä pois

pienemmistä kylistä. Osa opiskelijoista palaa kotipaikkakunnalle ja keskeyttää koulutuksen. Valmiuksien tai uskalluksen puute voi myös ajaa nuoren tekemään koulutusvalinnan sen perusteella, mikä on lähellä kotia. Myös taloudellinen eriarvoisuus näkyy nuorten mahdollisuuksissa (esim. autottomuus).

Tulevaisuuden skenaariot

Keskusteluissa käytiin läpi tulevaisuuden skenaarioita, jotka kuvastivat Kainuun alueen mahdollisia kehityskulkuja tai niihin liittyviä elementtejä vuoteen 2045 mennessä. Osa teemoista oli selkeästi nuorille vaikeampia hahmottaa, kun taas nuorten arkea lähellä olevat asiat herättivät enemmän keskustelua.

Etätyö Kainuun valttikorttina

Etätyön kukoistaminen nähtiin mahdollisuutena, joka voisi houkutella uusia asukkaita Kainuuseen tuoda alueelle elinvoimaa. Etätyön tarjoamat joustavat työskentelymuodot nähtiin positiivisina, mutta samalla todettiin, että kaikilla toimialoilla etätyö ei ole mahdollista. Moni nuori peilasi etätyön mahdollisuuksia ihmislähtöisiin toimialoihin, joissa fyysinen kohtaaminen on toistaiseksi arkea.

Koulutuksen kehittäminen

Investoinnit koulutuksen kehittämiseen nähtiin tärkeinä, mutta samalla todettiin, että Kainuuseen ei välttämättä tarvitse perustaa uusia yliopistollisia tutkintoja. Sen sijaan ehdotettiin, että alueella voisi olla esimerkiksi virtuaalikorkeakoulu tai hybridimalli, jossa yhdistetään etä- ja lähiopetus. Tällainen malli voisi houkutella nuoria jäämään alueelle ja suorittamaan jatko-opintojaan. Eräs osallistuja totesi: "En nyt ehkä ihan kannattaisi sitäkään, että keksittäisiin jotain uusia tutkintoja tai lisättäisiin yliopistotutkintopaikkoja tänne Kainuuseen."

Matkailu

Matkailun ja liikenneyhteyksien kehittäminen nähtiin tärkeänä osana Kainuun kehittämistä ja matkailun mahdollisuuksia. Kokonaan sähköinen lentoliikenne sai osan nuorista naurahtamaan epäuskoisesti, mutta osa aidosti toivoi ekologisen lentoliikenteen mahdollisuuksia ja sitä myötä etuja matkailuun. Ehdotettiin, että Kainuu voisi hyötyä virtuaalimatkailusta, jossa tarjotaan virtuaalisia elämysretkiä ulkomaisille matkailijoille. Tämä voisi houkutella varakkaita turisteja alueelle ja parantaa Kainuun saavutettavuutta ja vetovoimaisuutta. Toisille virtuaalimatkailu kuulosti dystopialta, josta puuttuu matkailun olennaiset piirteet kuten ihmisten kohtaaminen ja paikallisten ruokien syöminen.

Kestävä kehitys

Keskusteluissa korostettiin kestävän kehityksen merkitystä Kainuun alueella.

Kaivannaisteollisuus herätti nuorissa ristiriitaisia tunteita: sen hyödyt tunnistetaan, mutta kestävydestä ei olla täysin vakuuttuneita. Kaivannaisteollisuutta voisi lisätä, mutta se tulisi tehdä kestäväällä tavalla, joka huomioi ympäristönäkökohdat. Erään osallistujan mukaan: "Se pitäisi pystyä tekemään semmoisella taidolla ja tekniikalla, että se olisi mahdollisimman huomaamaton."

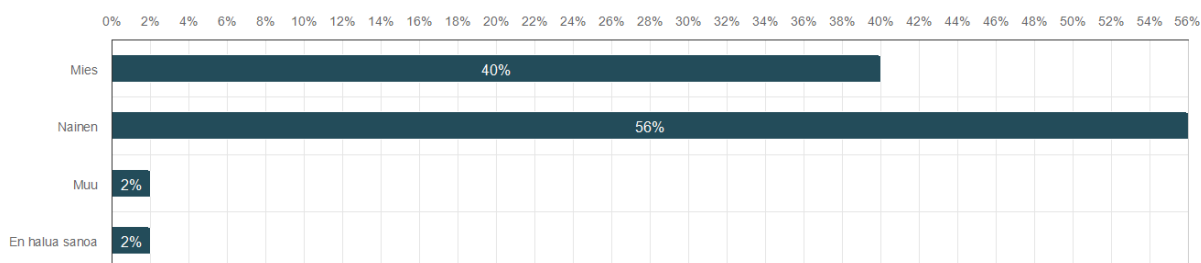
Mun tulevaisuus Kainuussa - verkkokysely

15–29-vuotiaille kainuulaisille nuorille ja nuorille aikuisille suunnattu Mun tulevaisuus Kainuussa -verkkokysely toteutettiin kesällä 2025. Kyselyä jaettiin sekä sähköpostitse että somekampanjan avulla. Kyselyyn vastaaminen kesti noin 5–10 minuuttia. Vastaukset käsiteltiin anonymisti. Kyselyyn vastanneiden kesken arvottiin 30 euron arvoisia GoGift-lahjakortteja.

Taustatiedot

Sukupuoli

Vastaajien määrä: 321

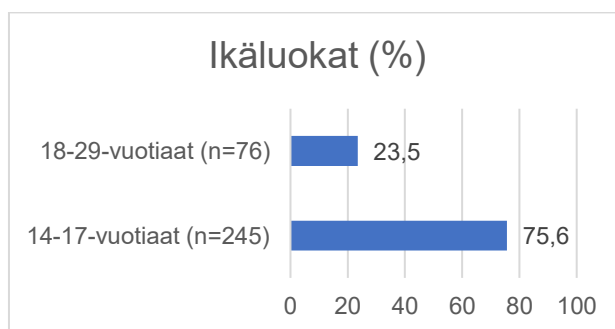

	n	Prosentti
Mies	129	40,2 %
Nainen	180	56,1 %
Muu	7	2,2 %
En halua sanoa	5	1,5 %

Ikä

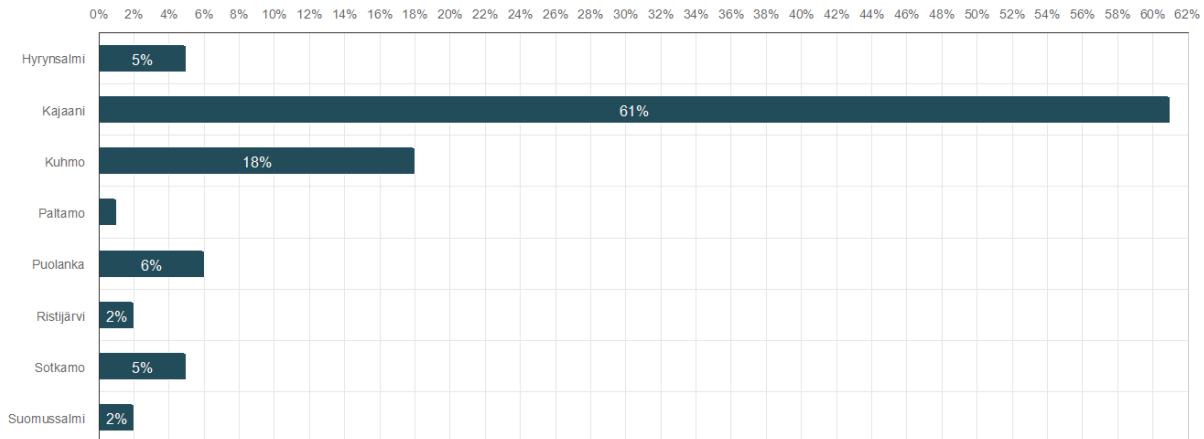
Vastaajien määrä: 321

	Minimiarvo	Maksimiarvo	Keskiarvo	Mediaani	Summa	Keskihajonta
(vastaa numeroilla)	14,0	29,0	17,1	16,0	5476,0	3,0

Asuinkunta- tai kaupunki

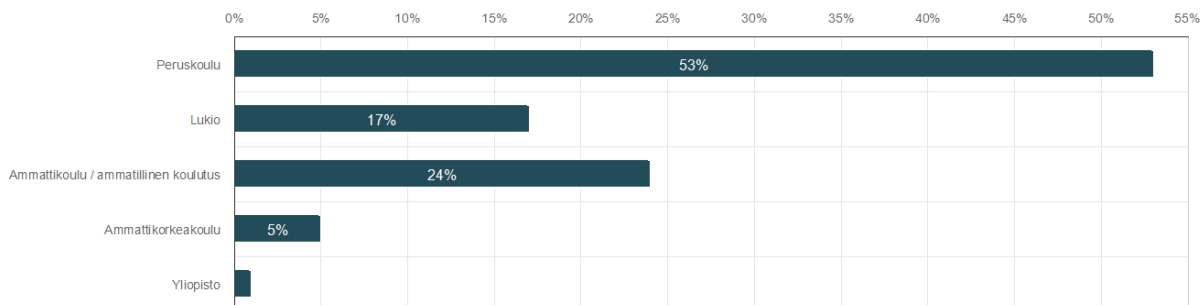
Vastaajien määrä: 321

	n	Prosentti
Hyrynsalmi	17	5,3 %
Kajaani	197	61,4 %
Kuhmo	57	17,7 %
Paltamo	2	0,6 %
Puolanka	18	5,6 %
Ristijärvi	5	1,6 %
Sotkamo	17	5,3 %
Suomussalmi	8	2,5 %

Minkä koulutuksen olet suorittanut tai mitä koulutusta suoritat tällä hetkellä? Valitse korkein koulutusaste.

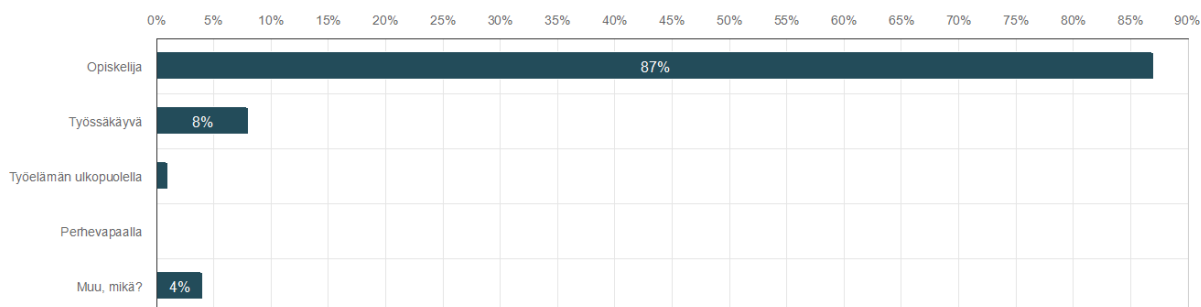
Vastaajien määrä: 321

	n	Prosentti
Peruskoulu	169	52,6 %
Lukio	54	16,8 %
Ammattikoulu / ammatillinen koulutus	78	24,3 %
Ammattikorkeakoulu	15	4,7 %
Yliopisto	5	1,6 %

Mikä kuvaa parhaiten tämänhetkistä tilannettasi?

Vastaajien määrä: 321

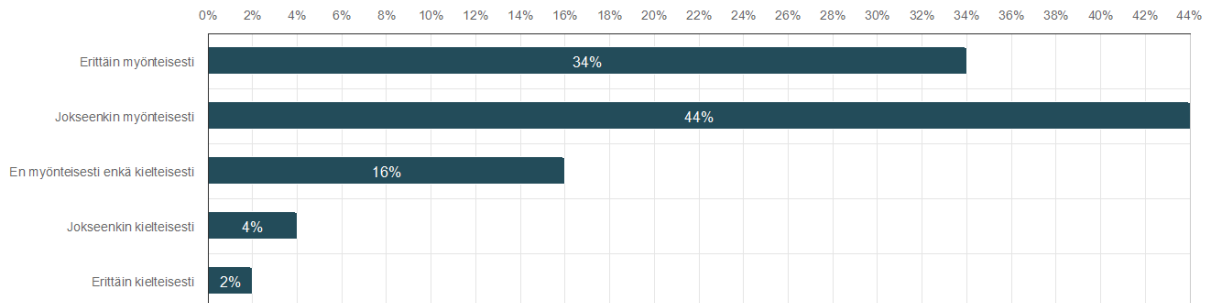

	n	Prosentti
Opiskelija	281	87,6 %
Työssäkäyvä	25	7,8 %
Työelämän ulkopuolella	2	0,6 %
Perhevapaalla	1	0,3 %
Muu, mikä?	12	3,7 %

Kokonaisjakaumat (perusraportti)

Suhtaudun tulevaisuuteeni...

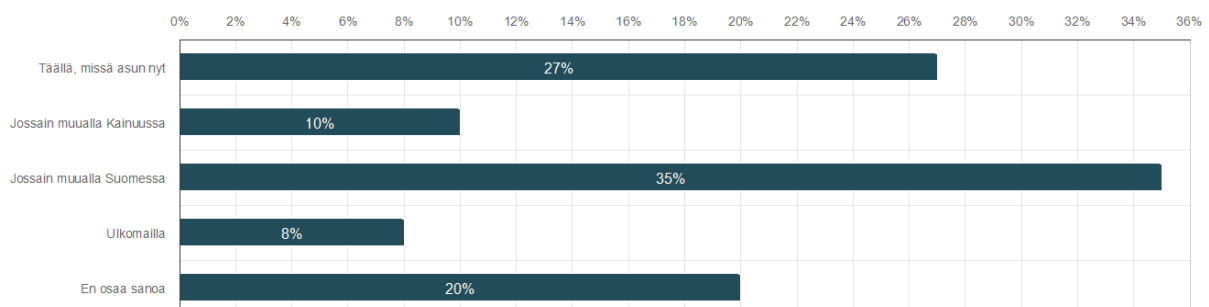
Vastaajien määrä: 321

	n	Prosentti
Erittäin myönteisesti	109	34,0 %
Jokseenkin myönteisesti	140	43,6 %
En myönteisesti enkä kielteisesti	53	16,5 %
Jokseenkin kielteisesti	13	4,0 %
Erittäin kielteisesti	6	1,9 %

Missä haluaisit asua tulevaisuudessa?

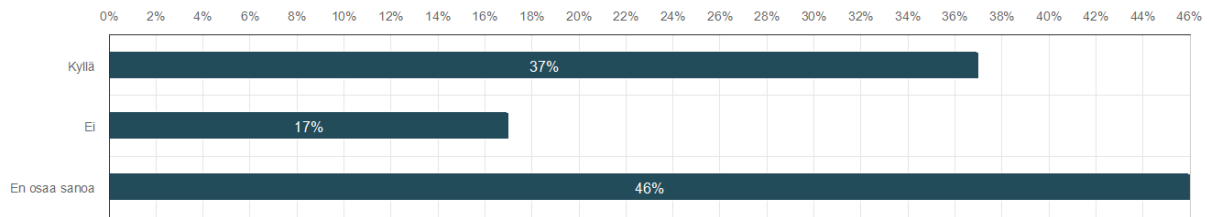
Vastaajien määrä: 321

	n	Prosentti
Täällä, missä asun nyt	86	26,8 %
Jossain muualla Kainuussa	33	10,3 %
Jossain muualla Suomessa	113	35,2 %
Ulkomailla	24	7,5 %
En osaa sanoa	65	20,2 %

Onko asuinpaikkakuntasi nuorilla mielestäsi riittävästi vaikutusmahdollisuuksia?

Vastaajien määrä: 321

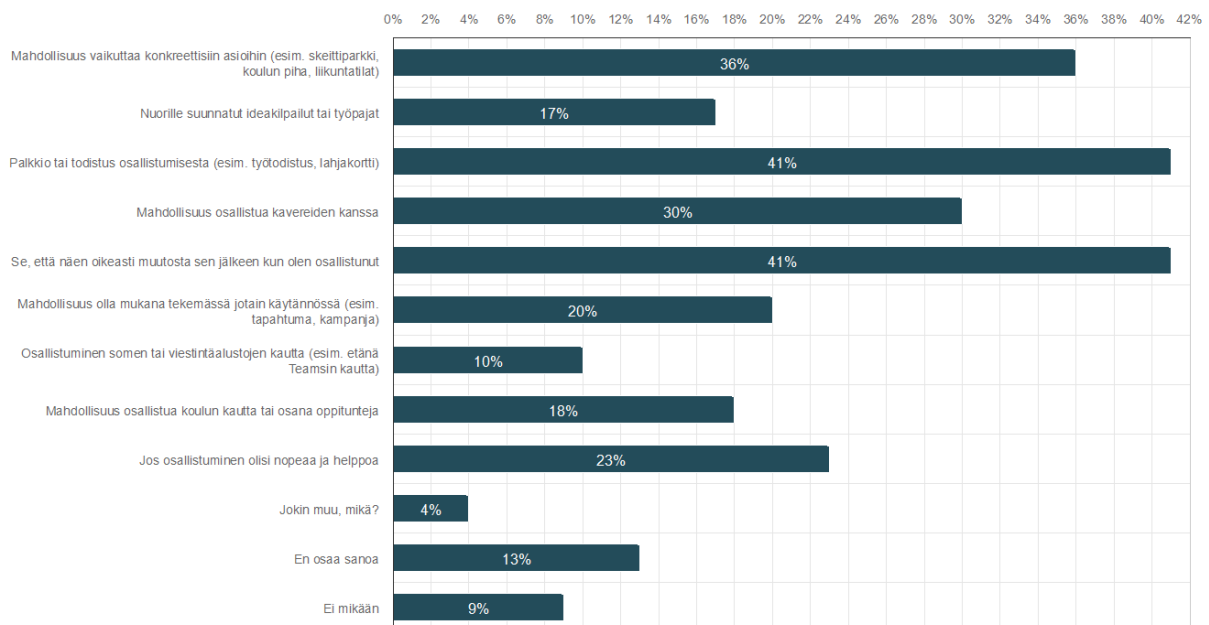

	n	Prosentti
Kyllä	118	36,8 %
Ei	54	16,8 %
En osaa sanoa	149	46,4 %

Mikä saisi sinut kiinnostumaan tai osallistumaan Kainuun kehittämiseen?

(voit valita useamman vaihtoehdon)

Vastaajien määrä: 309, valittujen vastausten lukumäärä: 816

	n	Prosentti
Mahdollisuus vaikuttaa konkreettisiin asioihin (esim. skeittiparkki, koulun piha, liikuntatilat)	112	36,2 %
Nuorille suunnatut ideakilpailut tai työpajat	54	17,5 %
Palkkio tai todistus osallistumisesta (esim. työtodistus, lahjakortti)	128	41,4 %
Mahdollisuus osallistua kavereiden kanssa	93	30,1 %
Se, että näen oikeasti muutosta sen jälkeen, kun olen osallistunut	128	41,4 %
Mahdollisuus olla mukana tekemässä jotain käytännössä (esim. tapahtuma, kampanja)	62	20,1 %
Osallistuminen somen tai viestintäalustojen kautta (esim. etänä Teamsin kautta)	32	10,4 %
Mahdollisuus osallistua koulun kautta tai osana oppitunteja	57	18,4 %
Jos osallistuminen olisi nopeaa ja helppoa	71	23,0 %
Jokin muu, mikä?	12	3,9 %
En osaa sanoa	40	12,9 %
Ei mikään	27	8,7 %

